

آرمان ملی: گزارشگر ویژه سازمان ملل متحد در امر بررسی آثار منفی اقدامات قهری یک جانبه بر بهره‌مندی از حقوق بشر، در پایان سفر ۱۲ روزه خود به ایران، بیانیه‌ای صادر کرد که در آن نوشته است: تحریم‌های اعمال شده بر بخش‌های حیاتی اقتصادی و تعداد زیادی از موسسات مالی و شرکت‌های ملی ایران، منجر به کاهش شدید درآمدهای دولت، افزایش تورم، گسترش فقر و کمبود منابع برای تامین نیازهای اساسی نیازمندان در این کشور شده است. این گزارش سبب واکنش‌هایی از سوی مقامات ایرانی شد چنانکه علی بهادری جهرمی در حساب کاربری خود در توئیتر نوشت: «گزارشگر ویژه سازمان ملل متحد در پایان سفر خود به ایران، تایید کرد که اقدامات یکجانبه آمریکا علیه ایران خلاف همه موازین حقوق بشری و حقوق بین‌المللی است و ایالات متحده باید به تحریم‌های غیرقانونی علیه ایران پایان دهد. رسوایی دیگری برای آمریکا.»

تحریم‌های آمریکا جانیت علیه بشریت است

دبیر ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران گفت: تحریم‌های آمریکا علیه ایران، جانیت علیه بشریت است و این کشور باید ضمن پاسخگویی، تمامی خسارات مادی و معنوی وارده را نیز جبران نماید. کاظم غریب آبادی معاون امور بین‌الملل قوه قضائیه و دبیر ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران، طی مصاحبه‌ای در خصوص بازدید گزارشگر ویژه آثار منفی اقدامات قهری یکجانبه بر حقوق بشر از ایران، گفت: خامن‌ا لنا دو ماه به دعوت ستاد حقوق بشر بازدیدی ۱۱ روزه از ایران داشت تا آثار منفی تحریم‌های یکجانبه بر حقوق بشر مردم را بررسی و گزارش خود را به شورای حقوق بشر سازمان ملل گزارش کند. در جریان این سفر، گزارشگر ویژه با مسئولان و نمایندگان ۳۰ وزارتخانه و دستگاه اجرایی شامل دبیر ستاد حقوق بشر، وزیر امور خارجه، وزیر کشور، وزیر دادگستری، معاون زنان و خانواده رئیس‌جمهور دیدار و در مورد آثار منفی اقدامات قهری یکجانبه بر بهره‌مندی از حقوق بشر در ایران گفت‌وگو کرد. وی در همین چارچوب ادامه داد: گزارشگر ویژه در ملاقات با سازمان‌های مردم‌نهاد و جامعه مدنی، کاملاً طبق برنامه‌ریزی قبلی خود عمل کرد و دولت ایران در این زمینه دخالتی نداشت. گزارش نهایی گزارشگر ویژه در خصوص این بازدید به اجلاس شهبور ماه شورای حقوق بشر ارائه خواهد شد. اما یافته‌های اولیه خود را در گزارشی مکتوب منعقد کرد و آنها را با اصحاب رسانه نیز در میان گذاشت. غریب‌آبادی از مهمترین یافته‌های گزارشگر ویژه از جمله به شرح زیر اشاره کرد: تحریم‌های اولیه و ثانویه، تهدید به تحریم و پایبندی بیش از حد به تحریم‌ها، بطور مابومی باعث تشدید وضعیت بشردوستانه در ایران در ایران شده است. سرمایه‌ها و اموال بانک مرکزی از صونیت کامل در برابر هرگونه اقدام قضایی یا توقیف برخوردارند. سیاست و کارزار فشار حداکثری و تهدیدات علیه کشورها، افراد و شرکت‌های ثالث، اصول همکاری میان کشورها، حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات، برابری حاکمیت‌ها و عدم مداخله در امور داخلی کشورها را نقض می‌کند. تحریم‌های یکجانبه موجود علیه ایران، حداقل تعهدات ناشی از معاهدات جهانی و منطقه‌ای حقوق بشر را نقض می‌کند. اعمال فاسزورمینی تحریم‌ها علیه شرکت‌ها و کشورهای ثالث که با ایران همکاری می‌کنند و تهدید آنها، تحت حقوق بین‌الملل غیرقانونی است. تحریم‌های یکجانبه علیه ایران معایر تعداد بی‌شماری از هنجارهای حقوقی بین‌المللی بوده و تحت حقوق مسئولیت بین‌المللی نیز نمی‌توانند به عنوان اقدام متقابل در نظر گرفته شوند، از اینرو صرفاً اقدامات قهری یکجانبه نامیده می‌شوند که در قطعنامه‌های متعدد شورای حقوق بشر و مجمع عمومی سازمان ملل محکوم شده‌اند. تحریم‌ها علیه اقلام عمده صادراتی، درج نام بانک‌های ایرانی به همراه شرکت‌ها و افراد در فهرست تحریم‌ها، شامل آثانی که در تولید دارو و غذا هستند، موجب کاهش درآمدهای دولت، افزایش تورم و فقر، منابع ناکافی برای افراد کم درآمد و گروه‌های آسیب‌پذیر شده‌اند. تحریم‌ها همچنین مانع از دستیابی دولت ایران به منابع لازم برای توسعه و نگهداری پروژه‌های زیرساختی نظیر مدرسه، بیمارستان، مسکن، پالایشگاه، جاده، هوابیایی و همچنین پروژه‌های توسعه‌ای، محیط زیستی، علمی و فرهنگی شده و تأثیرات مخربی بر کل جمعیت ایران بر جای گذاشته‌اند.

میانبر و‌های اصولگر و معتدل حامی رئیس مجلس سابق:

لاریجانی به بهارستان بازمی‌گردد؟

نگرانی اصولگرایان:

با وجود آن که برخی

از جریان‌های اصلاح طلب

هنوز موضع مشخصی در این رابطه

نگرفته‌اند؛ اما احتمال حمایت آنان نیز، وجود دارد

آرمان ملی – مطهره شعبانی:

این روزها جای خالی برخی سیاستمداران در فضای عمومی جامعه خالی است؛ سیاستمداری که ناخواسته به کنار رفتند و کارشناسان معتقدند برای حل مشکلات باید به میدان وارد شوند اگر چه همگان از دلیل کنار رفتن آنها خبر دارند اما مهم آن است که دولت به همفکری با آنها نیاز دارد. علی لاریجانی از جمله این شخصیت‌هاست که پس از رد صلاحیت در انتخابات ریاست جمهوری توجیه داد فعالیت زیادی در عرصه علنی نداشته باشد. نکته قابل توجه آنجاست که علی لاریجانی همواره در دایره اصولگرایی تعریف می‌شد تا زمان انتخابات مجلس دهم که در لیست امید اصلاح‌طلبان جای گرفت و باز هم رئیس شد. از آن برهه به بعد اصولگرایان با او زاویه پیدا کرده و لاریجانی را خودی ندانستند اما اصلاح‌طلبان در نقش میزبان قدرشناس از لاریجانی حمایت کردند. شاید همین تغییرات بود که سبب شد کسی مهمی به لاریجانی تعلق نداشته باشد و او هم توجیه دهد سکوت کند.

نگرانی دلوایسان از حضور لاریجانی

اکنون نزدیک‌ترین انتخاباتی که علی لاریجانی می‌تواند در آن به ایفای نقش بپردازد انتخابات مجلس ۱۴۰۲ است. به نظر می‌رسد با توجه به حمایت‌هایی که پس از رد صلاحیتش از او شد، مشکلی برای حضور در مجلس نداشته باشد و تنها مانع، می‌تواند دلسردی او از حضور در قدرت باشد. نخستین دغدغه دلوایسان اصولگرا حضور فعال اصلاح‌طلبان، میانبر و‌ها و اعتدالیون در انتخابات مجلس دوازدهم است چنانکه فارس

«آرمان ملی» نگاه‌ها به مذاکرات ایران و عربستان را بررسی می‌کند:

مذاکرات تهران-ریاض؛ احیای روابط دو جانبه؛ تغییر آرایش در منطقه؟

سعدا... زارعی: سفارت‌خانه‌ها باز گشایی شوند، می‌توان به مباحث دیگر پرداخت

آرمان ملی: بسیاری از تحلیلگران و کارشناسان بر این عقیده‌اند که ایران و عربستان به عنوان ۲ کشور اصلی و تأثیرگذار در منطقه خاورمیانه اگر به سمت احیای روابط سیاسی و دیپلماتیک حرکت کنند می‌توانند تحولات مهم و موثری را در منطقه در راستای صلح و ثبات منطقه‌ای رقم بزنند. در همین راستا نیز شاهد بوده‌ایم که طی ماه‌های اخیر پنج دور مذاکرات میان دیپلمات‌های ایرانی و سعودی در بغداد برگزار شده و طرفین تا حدی به تفاهات و چارچوب‌های کلی دست یافته‌اند. لذا به نظر می‌آید اگر روند مذاکرات میان تهران-ریاض سازنده پیش برود می‌توان به باز شدن سفارتخانه‌ها و احیای روابط دیپلماتیک در آینده‌ای نه چندان دور امیدوار بود.

آنچه مسلم است، به نظر می‌رسد آینده نظم سیاسی و ژئوپلیتیک در خاورمیانه در راسته تحولات گفشی است و روابط میان این دو قدرت منطقه‌ای نقش اساسی در این زمینه خواهد داشت. هر چند که سابقه رقابت ژئوپلیتیکی بین ریاض و تهران دست کم به انقلاب ۱۳۵۷ ایران بازمی‌گردد. اما تنش‌ها میان دو طرف در ۲۰۱۶ به اوج خود رسید، زمانی که در پی اعلام نمرالنمر، روحانی شیعه سعودی به سفارت عربستان در تهران حمله شد و به دنبال آن عربستان سعودی سفیر خود را از ایران فراخواند. دور پنجم مذاکرات بین عربستان سعودی و ایران در بغداد ایجاد خوش بینی‌های جدیدی شده است. نخست وزیر عراق در این رابطه گفته: «صالحه نزدیک است.» سخنگوی وزارت امور خارجه ایران هم با بیان اینکه دور اخیر مذاکرات «مثبت و جدی» بوده، از مشاهده پیشرفت‌هایی در این زمینه خبر داده است. اقدامات برای کاهش تنش بین عربستان سعودی و ایران در حال حاضر اثرات پرآمنه‌ای در سایر کشورهای منطقه ایجاد کرده است.

منطقه‌های اعتمادسازی

از سال ۲۰۱۱ یمین یکی از عرصه‌های اصلی رقابت بین عربستان سعودی و ایران بوده، اما اکنون به فرصتی برای اقدامات اعتمادساز در چارچوب مذاکرات

بین دو طرف در عراق تبدیل شده است. سیاست ایران در یمین تا حد زیادی بر حمایت از حوثی‌ها متمرکز شده که عربستان آن‌ها را ابزار برای تضعیف امنیت خود توصیف می‌کند. تخمیناً از سال ۲۰۱۵ نشان می‌دهد که جنگ یمین، حتی در آن مرحله، ماهانه ۶ میلیارد دلار برای عربستان سعودی هزینه پز دارد. از سرگیری مذاکرات بین عربستان سعودی و ایران، پس از یک وقفه چند ماهه، در فاصله کوتاهی پس از توافق آتش‌سوزی در یمین انجام شد که نشان می‌دهد ایران احتمالاً تأثیرگذار در این زمینه بر حوثی‌ها بوده است. آتش‌سوزی گام اولیه مهمی برای پایان دادن به جنگ در یمین بوده است و در صورت برقراری آن، می‌تواند سنگ بنای اعتماد بین ریاض و تهران باشد. مذاکرات ایران و عربستان سعودی احتمالاً بر سیاست لبنان و عراق نیز تأثیر خواهد گذاشت، جایی که تهران و ریاض از نیروهای سیاسی رقیب حمایت می‌کنند. هم ریاض و هم تهران نفوذ قابل توجهی در لبنان داشته و این باعث افزایش تنش بین متحدان ایران و عربستان سعودی در این کشور شده است. از طرفی به رغم مذاکراتی که در عراق انجام شد، رقابت عربستان سعودی و ایران در این کشور مورد بحث قرار نگرفته است. با این حال، در اینجا می‌تواند فضایی برای ایجاد تفاهت بهتر بین تهران و ریاض وجود داشته باشد. هم عربستان سعودی و هم ایران احتمالاً تلاش خواهند کرد تا موقعیت خود را

در عراق حفظ کنند، اما درک بهتر بین این رقیب منطقه‌ای احتمالاً وضعیت تیره روابط را که در گذشته شده که عربستان آن‌ها را ابزاری برای تضعیف امنیت خود توصیف می‌تواند درک بهتری از استراتژی‌های می‌دهد که جنگ یمین، حتی در آن مرحله، ماهانه ۶ میلیارد دلار برای عربستان سعودی هزینه پز دارد. از سرگیری مذاکرات بین عربستان سعودی و ایران، پس از یک وقفه چند ماهه، در فاصله کوتاهی پس از توافق آتش‌سوزی در یمین انجام شد که نشان می‌دهد ایران احتمالاً تأثیرگذار در این زمینه بر حوثی‌ها بوده است. آتش‌سوزی گام اولیه مهمی برای پایان دادن به جنگ در یمین بوده است و در صورت برقراری آن، می‌تواند سنگ بنای اعتماد بین ریاض و تهران باشد. مذاکرات ایران و عربستان سعودی احتمالاً بر سیاست لبنان و عراق نیز تأثیر خواهد گذاشت، جایی که تهران و ریاض از نیروهای سیاسی رقیب حمایت می‌کنند. هم ریاض و هم تهران نفوذ قابل توجهی در لبنان داشته و این باعث افزایش تنش بین متحدان ایران و عربستان سعودی در این کشور شده است. از طرفی به رغم مذاکراتی که در عراق انجام شد، رقابت عربستان سعودی و ایران در این کشور مورد بحث قرار نگرفته است. با این حال، در اینجا می‌تواند فضایی برای ایجاد تفاهت بهتر بین تهران و ریاض وجود داشته باشد. هم عربستان سعودی و هم ایران احتمالاً تلاش خواهند کرد تا موقعیت خود را

نیاز اقتصاد کشور به جراحی

هدف موضوعات این روزها در کشور به گرانی و معیشت مردم بازمی‌گردد. دیروز یک فعال سیاسی اصلاح‌طلب با تأکید بر اینکه اقتصاد کشور به اصلاحات اساسی نیاز دارد، گفت: خود دولت باید به دنبال جامعه هدف رفته و آن‌ها را شناسایی کند. غلامرضا ظریفیان با اشاره به اینکه اقتصاد کشور به اصلاحات اساسی نیاز دارد، گفت: اصلاح نظام پارانهای که در واقع یک جراحی اقتصادی است برای کشور لازم بود. البته این جراحی هزینه هم دارد. در واقع یک دوره پیش از جراحی وجود دارد که باید برنامه‌ریزی لازم در آن انجام شود، جراحی را کسانی انجام دهند که توانایی و اعتبار لازم را دارند و پس از دوره جراحی هم باید نظارت شود که چقدر به اهداف دست یافته‌ایم. وی تأکید کرد: شاید دولت ناچار بود سیاست اصلاح نظام پارانهای را در پیش بگیرد، ولی کشور باید به سمت اصلاحات اساسی‌تر و بنیادی‌تر در عرصه اقتصادی برود و صرف این اقدامات موسمی نمی‌تواند مشکلات اقتصادی کشور را کامل حل کند.

این روزها معیشت مردم بیش از هر موضوعی سبب نگرانی شده است. حجت الاسلام سید احمد خاتمی امام جمعه موقت تهران با تأکید بر اینکه عالمان دین همچنان محبوب القلوب هستند، یادآور شد: فاجعه است در خیابان یکی از شهرهای کشور ۵۰ مجتهد بوده و الان یک طلبه و مجتهد هم وجود ندارد. حجت الاسلام احمد خاتمی تصریح کرد: مسئولان قصه گرانی‌ها را باز کنند؛ مسئولان خدمتگزار مردم هستند لیکن آن طور که باید موضوع گرانی‌ها برای مردم باز نشده است. عضو مجلس خبرگان رهبری اضافه کرد: چه آنهایی که به رئیسی رای دادند و چه آنهایی که به رئیسی رای ندادند می‌گویند طرح آزادسازی پارانها لازم است. وی خطاب به مسئولان گفت: با مردم حرف بزنیم و به آنها بگوییم رنج شمارنج ماست. خاتمی افزود: آقای رئیسی هم می‌توانست مثل بعضی دولت‌ها سال هفتم یا هشتم دولت این طرح را شروع کند یا نکند و وجه‌المله می‌ماند اما رئیس‌جمهور اعلام کرده ابرویش را در کف میدان گذاشته است.

مردم حوصله فکر کردن به انتخابات ندارند

انتخاب برای مردم مهم است یا رفع مشکلات اقتصادی؟ سخنگوی حزب اتحاد درباره آنکه آیا حزب اتحاد برنامه‌ای برای انتخابات مجلس دارد، گفت: در این شرایط و وضعیت اقتصادی مردم واقعا انتظار ما برای ورود به مسائل انتخابات درست نیست. کشور درواچ مسائل زیادی است و مردم فعلا حوصله فکر کردن به انتخابات را ندارند. سیاست‌مداری که مردمی باشد، هیچ قسمت از ذهن خود را به انتخابات متوجه نمی‌کند. به ویژه آنکه ما سوالات زیادی درباره انتخابات، برپایی آن و در شرایط فعلی کشور داریم. اصلا هیچ بخش از حزب ما معطوف به مسئله انتخابات نیست. مسئله اصلی ما دغدغه‌های اقتصادی کشور و بر طرف کردن آن‌هاست. حسین نورانی نژاد درباره آنکه برنامه جبهه اصلاحات به چه صورتی است، گفت: جبهه هم کار خودش را انجام می‌دهد. اطلاع داریم که مانند ما به مسئله گرانی، وضعیت اقتصادی و معیشتی مردم، برجام، سیاست خارجی، رفع تحریم‌ها و رفع دغدغه‌های مردم ورود کرده است.

که فعالیت جبهه اصلاحات ایران (نهاد اجماع‌ساز اصلاح‌طلبان) به پایان رسیده اما چون برخی از اصلاح‌طلبان می‌خواهند از دل این تشکیلات حمایت از لاریجانی را بیرون بیاورند بر ادامه فعالیت آن اصرار ورزیده‌اند. آنچه مسلم است لاریجانی نظر مثبت اصلاح‌طلبان را همراه دارد اما اینگونه نیست که کاندیدای صد در صدی اصلاح‌طلبان برای انتخابات پیش رو باشد. چرا که فضای سیاست در ایران سیال است و تا سال آینده سبب سیاست هزاران چرخ خواهد خورد و شاید تصمیم دیگری اتخاذ شود اما قدر مسلم نظر جمعی اصلاح‌طلبان نسبت به علی لاریجانی مثبت است.

آغاز دوباره لاریجانی

علی لاریجانی ظاهراً در نظر دارد به تدریج وارد گود شود. او دانش آموخته فلسفه است و به‌خوبی می‌تواند منظور خود را به مخاطب القا کند. سخنرانی اخیر او در نیمه اردیبهشت رنگ و بوی انتقادی داشت. علی لاریجانی ۱۰ اردیبهشت در همایش «شهید مطهری و امتداد اجتماعی حکمت و فلسفه اسلامی» اظهار کرد: از مغالطاتی که در سال‌های اخیر به کار رخ زده است این است که گفته می‌شود انقلاب برای مادیات نبوده است. تصور قائلین این سخن این است که اولاً تفکر دینی مادیات را از معنویات جدا کرده است و ثانیاً انقلاب را تک‌ساحتی در نظر می‌گیرند وی افزود: از ویژگی‌های تفکر آقای مطهری این همه جانبه گرایی ایشان در امر توسعه است. تعبیر زیبایی ایشان دارند که این مغالطه را نشان می‌دهد. در مجموعه آثار شهید مطهری در جلد بیستم آمده ما معتقدیم که هیچ چیز جای تقوا و ایمان را نمی‌گیرد ولی از طرفی بنا نیست که ایمان و تقوا جانشین همه چیز شود از هر چیز باید فقط اثر خودش را انتظار داشت نه معنا جای ماده را به طور کامل بر می‌کند و نه ماده جای معنا را بر می‌کند. این حرف پاسخ آن فکر غلطی است که گاهی زده می‌شود. عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: ایشان می‌گوید ماضین این که ایمان و تقوا را فکر می‌کنیم موضوع مهمی است ولی بنا نیست ایمان و تقوا جانشین همه چیز بشود. هر چیز سر جای خودش!

لاریجانی در مجلس دوازدهم

یک فعال سیاسی اصولگرا هم حضور لاریجانی در انتخابات مجلس دوازدهم را رد نکرد و گفت: «آقای علی لاریجانی و جریان همسویا با اعم از برخی اصلاح‌طلبان و برخی اصولگرایان می‌توانند یک جریان قابل رقابت تشکیل دهند. آقای لاریجانی بعد از انتخابات ریاست جمهوری مواضع قوی و اصولی را اتخاذ کرد و در عرصه سیاسی نیز فعال است.» سیدحسین تقوی حسینی اظهار کرد: تقریباً در بین عامه مردم نیز نوعی بازگشت به آقای لاریجانی را شاهد هستیم. مردم آقای لاریجانی را فردی منطقی و توانمند می‌شناسند که می‌تواند منشأ تحولاتی در کشور باشد. همچنین نیر‌و‌های سیاسی نزدیک به آقای لاریجانی این روزها خیلی در عرصه رسانه فعال هستند و به نقد دولت و مجلس می‌پردازند.

گفت و گو

قاسم محبعلی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

احیای برجام عملیه

سر نوشت جنگ او گر این» وابسته شده است

رسیدن به توافق در وین بسیار مشکل می‌نماید

اروپا منتظر سر نوشت جنگ او گر این است

آرمان ملی: احیای برجام هنوز یکی از موضوعاتی است که طرفین این توافق به طور جدی آن را دنبال می‌کنند و به دنبال راهکاری برای از سرگیری مذاکرات و رسیدن به توافق هستند. این در حالی است که حداقل طی یک تا دو هفته گذشته این اروپایی‌ها بودند که تحركات زیادی برای نزدیک کردن موضع طرفین برای بازگشت به میز مذاکره انجام داده‌اند. چنانکه طی یکی دو هفته اخیر شاهد سفر اتریکه موراً معاون جوزپ بورل و هماهنگ کننده مذاکرات وین به تهران و ارائه بسته پیشنهادی غربی‌ها به مقامات کشورمان بودیم. سفری که از دید جوزپ بورل مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا مثبت و سازنده بوده و مقامات کشورمان نیز از آن استقبال کرده‌اند. با این حال نوع رویکرد آمریکایی‌ها در خصوص مذاکرات که گفته‌اند هنوز مسائلی در خصوص مذاکرات وین باقی مانده این شائبه را ایجاد کرده که آنها چندان تمایلی برای بازگشت به برجام و مذاکرات وین ندارند و صرفاً وقت کشی می‌کنند. هر چند که خواسته‌های فرا برجامی آنها نیز نشان از این مهم دارد. با این حال باید دید طی روزها، هفته‌ها و ماه‌های آینده تحولات پیرامون توافق هسته‌ای به چه سمت و سوی پیش خواهد رفت و چه زمانی شاهد احیای برجام خواهیم بود. برای بررسی مسائل پیرامون احیای برجام، تحركات اروپایی‌ها و موضع گیری آمریکا با قاسم محبعلی مدیر کل پیشین خاورمیانه وزارت امور خارجه و تحلیلگر مسائل بین‌الملل به گفت‌وگو پرداخته است که می‌خوانید:

با توجه به موضع گیری برخی مقامات اروپایی از جمله جوزپ بورل و تروئیکا اروپا در خصوص پایبندی به احیای برجام و برخی اظهارات مقامات آمریکایی تحلیل شما در خصوص از سر گیری مذاکرات وین و احیای برجام چگونه است؟

احتمال از سرگیری مذاکرات و احتمال توافق طرفین برجام دو امر مختلف و متفاوت است. لذا ممکن است که مذاکرات از سر گرفته نشود ولی احتمال اینکه به سرعت به توافق برسند خیلی بالا نیست. دلیل آن نیز این امر است که موضوعات مذاکرات گسترش پیدا کرده و تعدادی مساله جدید به آن اضافه شده است. از جمله در خواست ایران برای رفع تحریم‌های سپاه پاسداران و برداشتن تمامی تحریم‌ها و در طرف مقابل نیز آمریکایی‌ها مسائلی همچون قدرت دفاعی ایران، سیاست منطقه‌ای ایران، حقوق بشر و زندانیان دو تابعیتی که در ایران هستند را مطرح می‌کنند. با این حال اینها مسائلی نبود که در برجام ۲۰۱۵ وجود داشت و در آن موقع نیز برخی تحریم‌ها وجود داشت و اواخر دولت آقای روحانی نیز مذاکرات مجدداً با روی کار آمدن آقای بایند شروع شد. برنامه جامع اقدام مشترک موسوم به برجام مشخصاً به تحریم‌های هسته‌ای که بر اساس قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد منعقد شده بود اشاره داشت و صرفاً قرار بود آن تحریم‌ها برداشته شود. ولی اکنون ظاهراً مسائل توسعه پیدا کرده و طبیعتاً اگر نگوئیم که مذاکرات مشکل‌تر شده اما زمان بر خواهد بود و بعید است که بتوانند تا پایان عمر برجام که روشن ۲۰۲۳ است یعنی تقریباً یک سال آینده حتی اگر مذاکرات شروع شود به توافق دست پیدا کنند.

ایران به دنبال برجام ۲۰۱۵ و احیای آن؛ اما آمریکا با خواسته‌های فرا برجامی خواستار مذاکره بر روی مسائلی فراتر از آنچه در برجام آمده است؛ اساساً با این در صدد تقاضا و تناقضی می‌توان به یک نتیجه مشترک

و رسیدن به توافق امیدوار بود؟

آقای بایند به تازگی در مبارزات انتخاباتی و چه پس از آنکه در قامت رئیس‌جمهور آمریکا روی کار آمد گفت که ما می‌خواهیم به برجام به عنوان مقدمه‌ای برای سایر مسائل مورد اختلاف فی‌مابین برگردیم. البته در همان موقع نیز ایران تأکید می‌کرد که موضوع مذاکرات صرفاً مربوط به احیای احیای هسته‌ای بوده و در صورتی که در این چارچوب صحبت شود مذاکره خواهد کرد. اما پس از قضیه اوکراین شاید ایران انتظارات خود را بالا برد یا شاید هم آمریکایی‌ها به دنبال اهداف سابق خود حرکت کردند. البته این خواسته ایران امروز خواسته بقعی است که باید ما اجرا شود. با توجه به اینکه طرفین خواسته‌های فرا برجامی را مطرح می‌کنند طبیعتاً باید به این جمع‌بندی رسید که برجام و احیای آن به حاشیه رفته است.

تلاش‌های اروپایی‌ها برای احیای برجام و از سر گیری مذاکرات تا چه حد می‌تواند مشتمل بر باشد و روند مذاکرات را به سمت و سویی مثبت تغییر دهد؟

اگر چه اروپایی‌ها منافع دارند و علاقه داشتند؛ با این حال شاید علاقه فرانسه، آلمان و انگلیس تا اندازه زیادی بعد از قضیه اوکراین کاهش پیدا کرده باشد. اما طرف اصلی مذاکرات در قضیه هسته‌ای و در مسائل امنیتی آمریکا است و اروپایی‌ها با طرف‌های دیگر منطقه‌ای تنها می‌توانند تطهیر کننده گفت‌وگوها باشند. به نظر می‌رسد اروپایی‌ها بعد از قضیه اوکراین منتظر هستند که سر نوشت جنگ اوکراین چگونه خواهد بود و با توجه به روندی هم که در آنجا وجود دارد و جنگ طولانی است و احتمال پیروزی روس‌ها تقریباً زایل شده و چشم‌اندازی در این خصوص متصور نیست شاید اروپایی‌ها منتظر باشند ببینند که بعد از آن با توانایی بیشتر و قوه موقعی قوی‌تری وارد مذاکرات شوند.

با توجه به اینکه چند ماه از بحران اوکراین را پشت سر می‌گذریم فکر می‌کنید هنوز این مساله بر مذاکرات و احیای برجام تأثیر گذار است و اولویت نخست غربی‌ها و سایر طرفین مذاکره را تشکیل می‌دهد؟

طبیعی است که مساله اوکراین تهدیدی مستقل سر زمینی برای اتحادیه اروپا و ۲۷ کشور اروپایی و اعضای ناتو محسوب شود. اما شاید نتوان گفت که برنامه هسته‌ای ایران این تهدید را شامل می‌شود بلکه شاید در شرایط فعلی تهدیدی غیر مستقیم محسوب شود. اگر شرایط اوکراین عوض شود شاید غربی‌ها با راحتی بیشتری بخواهند با ایران برخورد داشته باشند.